

УДК 620.93:662.769.21

Суховій О.О., Галецький О.С.

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", м. Київ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЛАБОРАТОРНОГО СТЕНДА ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОРШНЕВОГО ПНЕВМОПРИВОДА ІЗ СИСТЕМОЮ НАКОПИЧЕННЯ ЕНЕРГІЇ СТИСНУТОГО ПОВІТРЯ

Враховуючи розвиток і поширення систем пневмоавтоматики виникає необхідність в підвищенні енергоефективності приводів та складових елементів. В свою чергу існує багато методів забезпечення підвищення енергоефективності, але вони потребують дослідження їх ефективності. Одним з таких методів є реалізація системи рекуперації. Тобто перетворення, наприклад кінетичної енергії в енергію стиснутого повітря і накопиченням з наступним її використанням. Для дослідження ефективності такої системи необхідно, розробити лабораторний стенд, що буде вмещувати систему накопичення енергії стиснутого повітря. Для розроблення лабораторного стенду з системою накопичення енергії стиснутого повітря доцільно буде використати лабораторний стенд (рис. 1) для динамічних випробувань пневмоприводу двосторонньої дії [1].

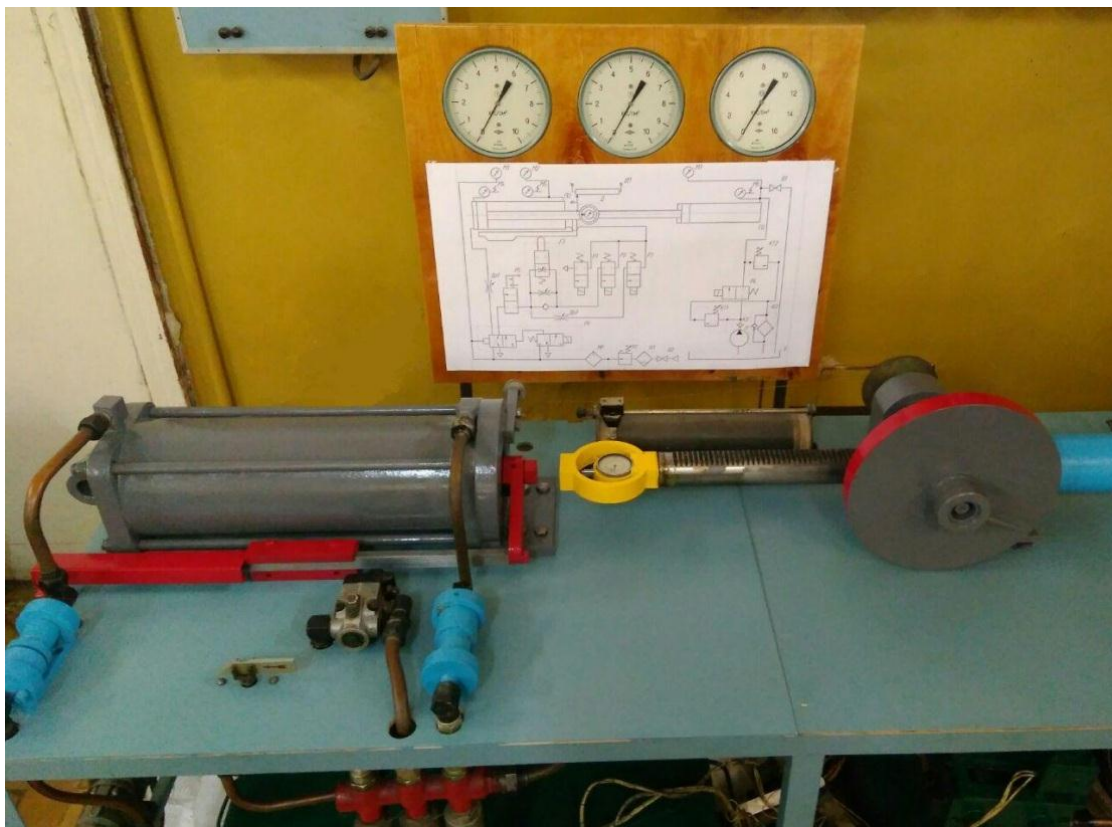

Рис. 1. Загальний вигляд лабораторного стенда для дослідження поршневого пневмоприводу двосторонньої дії

Лабораторний стенд повинний забезпечити наступні види випробувань:

- 1) динамічні випробування поршневого пневматичного приводу односторонньої та двосторонньої дії при різних робочих тисках, статичних навантаженнях інерційних мас;
- 2) динамічні випробування поршневого пневматичного приводу при регулюванні швидкості та гальмуванні за допомогою гальмівного золотника;

3) динамічні випробування поршневого пневматичного приводу при регулюванні швидкості та гальмуванні за допомогою системи накопичення енергії стиснутого газу.

Система рекуперації стиснутого повітря повинна включати в себе блок створення попереднього гальмівного навантаження, блок забезпечення включення системи накопичення енергії стиснутого повітря, блок комутації повторного використання стиснутого повітря та блок забезпечення режимів швидкого підводу та відводу.

В свою чергу лабораторний стенд (рис. 2) включає в себе: робочий пневмоциліндр двосторонньої дії ПЦ і навантажувальний гідроциліндр односторонньої дії ГЦ [2]. Стиснене повітря проходить з магістралі через клапан К1 до вентиля В2, також до вентиля підключений клапан К2 через який можливе підведення стиснутого повітря з ресивера РС, після вентиля В2 встановлений блок підготовки повітря, який містить в собі фільтр вологовідділювач Ф1, маслорозпливач МР та регулятор тиску РТ, яким встановлюється потрібний тиск, що контролюється манометром М1. Далі повітря підводиться із заданим тиском до повітророзподільника Р6 з одностороннім електропневматичним керуванням. При ввімкненому електромагнітні перемикається золотник повітророзподільника вправо і повітря проходить в робочу порожнину А пневмоциліндра. На лінії нагнітання встановлений пристрій Др1, який дозволяє встановити змінні дросельні шайби.

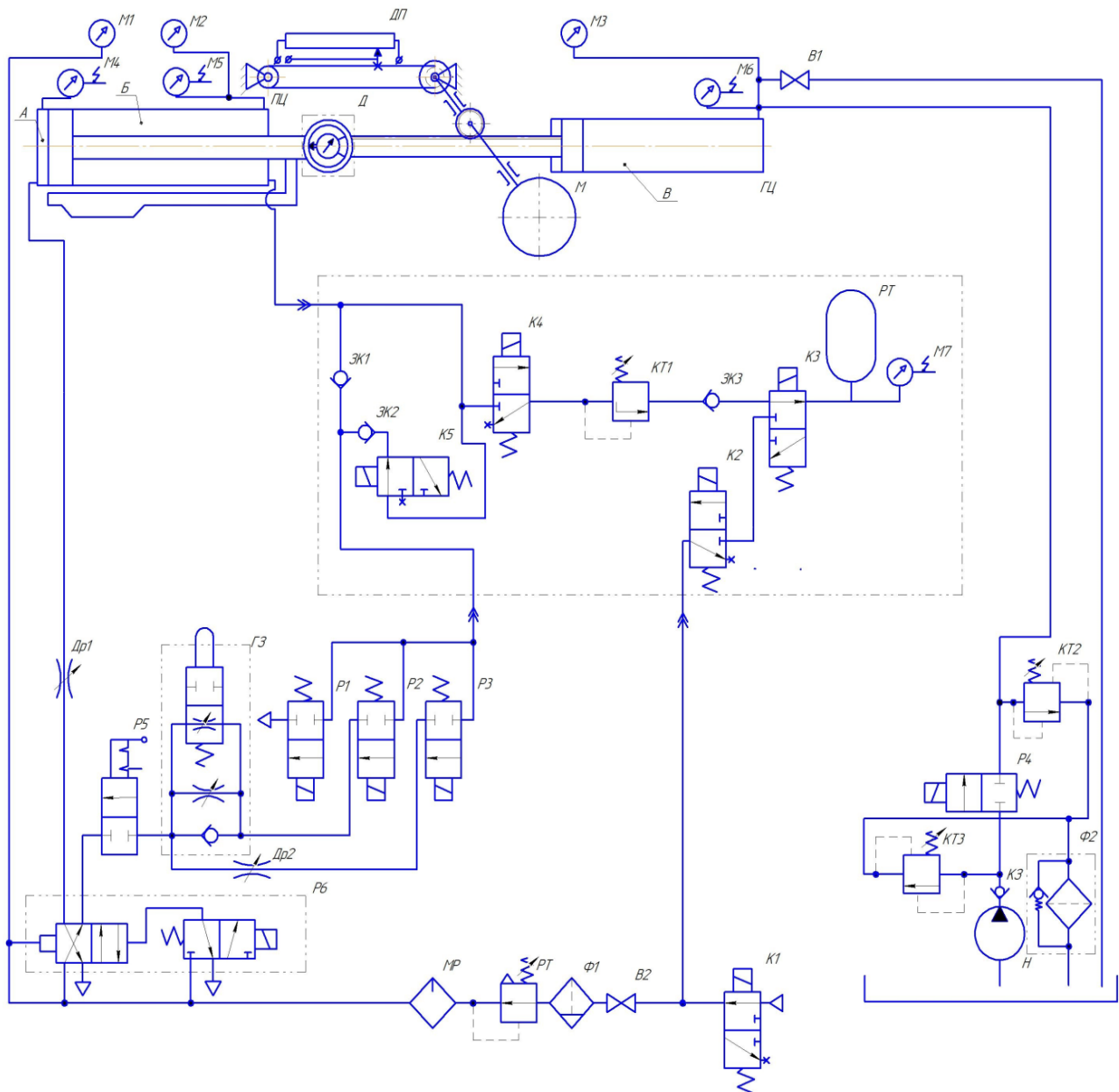

Рис. 2. Схема лабораторного стенда для дослідження поршневого пневмопривода із системою накопичення енергії стиснутого газу

Шток пневмоциліндра пов'язаний з лінійкою Л, на якій встановлена копірна планка КП, яка вмикає гальмівний золотник ГЗ. Статичне навантаження утворюється тиском рідини у порожнині В гідроциліндра. Тиск контролюється манометром МЗ. Для живлення гідросистеми використовується насосна установка Н (насос пластинчатого типу продуктивністю 8 л/хв). При перекритому розподільнику Р4 тиск у напірному трубопроводі обмежується клапаном тиску КТЗ. Коли відкритий розподільник Р4 (електромагніт ввімкнутий) тиск в порожнині В гідроциліндра регулюється клапаном тиску КТ2. Шток циліндра виконаний у вигляді рейки, яка входить у зачеплення зі шестернею. Вал шестерні встановлений на підшипниках і на одному його кінці консольно встановлюється набір дисків (маховик М), за допомогою якого можливо змінювати інерційне навантаження приводу. Шток пневмоциліндра і гідроциліндра пов'язані динамометром Д.

В свою чергу порожнина Б пневмоциліндра пов'язана з системою накопичення енергії стиснутого повітря, яка включає в себе клапани К2, К3, К4, К5, редуційного клапану КТ1 та зворотних клапанів ЗК1, ЗК2, ЗК3. Така система може працювати в двох режимах. Перший режим - це швидкий відвід повітря шляхом перемикавання клапану К5 тиск надходить до блоку клапанів Р1, Р2, Р3 з електроуправлінням, а у відгалуженнях гальмівний золотник ГЗ та пристрій для встановлення змінних дросельних шайб Др2. Вихід розподільника Р6 з'єднується з порожниною Б через дросельний пристрій Др2 і клапан Р2, або перекривається, порожнина в цьому випадку сполучається з атмосферою, через клапан Р1. Тиск у порожнині Б контролюється манометром М2. Другий режим - це гальмування з накопиченням енергії стиснутого повітря (далі режим гальмування), кінематична енергія руху перетворюється в енергію стиснутого повітря. В режимі гальмування стиснуте повітря з порожнини Б підводиться до клапану К4, після перемикавання клапану повітря потрапляє до клапану тиску КТ1 при цьому клапан КТ1 забезпечує стабільний тиск в порожнині Б пневмоциліндра величина якого дозволяє регулювати плавність та інтенсивність гальмування штоку пневмоциліндра в широкому діапазоні. При спрацюванні клапану тиску КТ1 тиск проходить через зворотний клапан ЗК3 до клапану К3, який безпосередньо з'єднаний з ресивером РС і накопичення стиснутого повітря продовжується при цикловій роботі системи до моменту, який запрограмований у контролері. Таким чином йде накопичення стиснутого повітря із штокової камери пневмоциліндра в ресивер РС. При досягненні певного тиску в ресивері, його можливо використовувати, в даній системі, для реалізації функції зворотного ходу пневмоциліндра. Для використання накопиченого стиснутого повітря потрібно одночасно вимкнути клапани К3 і К1 та, в протифазі, увімкнути клапан К2, таким чином стиснуте повітря з ресивера буде безпосередньо потрапляти до вентиля В2, проходити підготовку і виконувати корисну роботу.

ВИСНОВКИ: Проаналізовано системи пневмоавтоматики та встановлено, що відомі рішення потребують введення додаткової системи накопичення стиснутого повітря, з наступним його використанням, для підвищення їх енергоефективності. Розроблено модуль системи перетворення кінетичної енергії руху елементів пневматичного циліндра в енергію стиснутого повітря з наступним її використанням. Модернізовано схему лабораторного стенду дослідження пошнєвого пневмоприводу двосторонньої дії для перевірки ефективності роботи розробленої системи накопичення енергії стиснутого повітря.

Список використаних джерел

1. Методичні вказівки до лабораторних робіт з курсу «Основи теорії об'єднання від'ємного пневмоприводу» (частина 2) В. К. Буслів, С. В. Носко. 2007р.
2. ГОСТ 6540-68 (СТ СЭВ 3936-82) Гідроциліндри і пневмоциліндри, ряди основних параметрів СРСР від 20 листопада 1968 року № 135.